

VÄRDEBESKRIVNING

Område av riksintresse för naturvård i Jämtlands län

Datum: 2023-12-04

Områdesnummer: NRO 23 129

Områdesnamn: Vålbacken

Kommun: Östersund

Koordinat (N, E); 6994060, 488456 (SWEREF99 TM)

Area: 1,5 hektar

Naturgeografisk region: 31 Jämtlands kambrosilurområde

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Bergkullslätt

Riksvärde: Geovetenskap

Värdebeskrivning: Riksintresset utgörs av moräntäckta sediment i form av mäktiga lager med varvig lera. Riksintresseområdet utgör referenslokal för djupbottensediment som avsatts under en varm och isfri period för ca 35 000 år sedan som kallades Jämtlandsinterstadialen. Under den perioden var Norden isfritt upp till norr om Jämtland. Sedimenten har kommit i dagen i samband med brytning av lera vid Vålbackens tegelbruk.

Huvudkriterier: A

Förutsättningar för bevarande: Områdets bevarande förutsätter att området skyddas mot dumpning av avfall och alltför stor igenväxning.

Säkerställande: Viss röjning/gallring skulle kunna göra riksintresset mer lättillgängligt.

Områdets huvuddrag: Kring Brunflöviken finns stora områden med submoräna sediment, alltså sediment som ligger under moränen och därmed avsattes innan den senaste istiden. Vid Vålbacken utgörs sedimenten bland annat av en stor packe med glaciärrer som använts för tegeltillverkning vid Vålbackens tegelbruk. Lagerföljden undersöktes redan på 1930-talet. Längst ner i lagerföljden finns morän med västligt och lokalt ursprung. Denna yta är svallad och täcks ofta av ett tunt lager med sand och grovsilt. Uppe på moränen finns ett

ca 12 meter tjockt lager med blågrå glaciallera som i botten är mikrovarvig. I lerans undre delar förekommer lager med rester av subarktiska växter som har daterats enligt kol 14-metoden och bedöms vara äldre än 37 000 år. Uppåt i lagerföljden tilltar varvens mäktighet och de översta varven är metertjocka. Lerans övre delar innehåller block och sten av nordvästlig till västlig härkomst.

Anmärkningar:

Referenser:

Lundqvist, J.,1969: Beskrivning till jordartskarta över Jämtlands län. Sveriges geologiska undersökning. Ser. Ca nr 45.

Jämtlands läns museum, 1988: Natur och kultur i Storsjöbygden.